

Molí de Sant Romà de la Clusa

Castell de l'Areny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A la Clusa. A pocs metres al nord-est de la masia i l'església de Sant Romà de la Clusa.
Emplaçament	Accés per la pista que porta a la Clusa des de la ctra de Castell de l'Areny, a uns 5,30 km.
Alçada:	1377
Coordenades:	
Latitud:	42.18843
Longitud:	1.93748
UTM Est (X):	412264
UTM Nord (Y):	4671244

Classificació

Número de fitxa	08057 - 15
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVII-XVIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	Si, IPA 3133
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08056A001000080000WK
Fitxes associades:	
<u>Masia de Sant Romà de la Clusa</u>	
Autoria de la fitxa	Sara Simon Vilardaga

Descripció

La planta d'aquest molí és quasi rectangular i presenta una estructura de murs realitzats amb carreus de pedra disposats irregularment. La coberta de teules s'organitza a dues vessants, amb el carener orientat de nord a sud. La façana principal s'orienta al sud, en la que destaca el fet que la meitat oriental mostra el mur de façana enretirat tot configurant un porxo a la planta baixa i galeries cobertes a la primera planta i a les golfes. A l'angle oriental la façana s'enretira més i és a la part baixa d'aquesta on se situa el desguàs d'aigües del molí. A la façana principal, el porxo de la planta baixa dóna a la porta d'accés a l'interior, és amb llinda de fusta que descansa damunt de brancals de maó massís. Una gran jàssera de fusta conforma el perímetre de la galeria del primer i segon nivell tot suportant les bigues de fusta que conformen els paviments que són de llates de fusta. A la galeria del primer nivell se situa una porta simple, amb llinda de fusta; la galeria té barana de fusta de barrots verticals de secció quadrada amb un passamà simple. La galeria superior està aplacada amb llates de fusta. A la zona més occidental de la façana sud, s'observen dues finestres situades a nivell de la planta baixa i primera planta, ambdues amb llindes de fusta, brancals senzills i ampit de pedra plana. La façana oest presenta dues senzilles finestres a nivell de la primera planta, totes dues amb llindes de fusta i estan protegides per reixes de ferro de disseny simple. Des del desguàs del molí es pot observar l'interior on es conserva l'eix amb la roda i el portell de la resclosa. A la zona occidental del molí se situa un annex, restaurat de fa poc, amb una coberta de teules a una sola vessant i de dos nivells en alçat. A la façana sud es disposa d'una gran obertura (sense tanca) amb una llinda de tronc de fusta i al pis superior un gran finestral que ocupa gairebé tota l'amplada de la façana; a la façana oriental s'observa un altre accés a l'interior, també emmarcada amb llinda de fusta i brancals de pedra.

A l'interior de la planta baixa, ocupant el cos nord-est, hi ha l'obrador del molí, on trobem la banquetta amb les moles, el riscle, la tremuja, la farinera, entre la resta d'elements i parts que conformen la infraestructura del molí. Sota aquest cos, i accessible des de la façana sud, hi ha el cacau, l'espai on trobem l'arbre amb la roda i l'entrada de l'aigua des de la bassa, entre altres. Aquest espai es mostra cobert en volta molt rebaixada feta amb pedres i recolzada sobre murs també de pedra. A la zona nord de l'edifici, hi ha la bassa, avui buida, que alimentava el molí, en la que s'hi pot observar l'entrada del canal que donava pas a l'aigua vers l'interior del molí. Encara es pot resseguir part del traçat del canal que conduïa l'aigua des del torrent a la bassa.

Observacions:

A poca distància al nord de la masia de Sant Romà de la Clusa.

Accés per pista forestal amb desnivells pronunciats.

Es troba dins el PEIN Serra del Catllaràs.

Història

A nivell documental hi ha constància de notícies del molí de Sant Romà de la Clusa des del segle XVIII.

Cal anotar, que a la zona de la Clusa es documenta l'existència d'un molí ja derruït al període baix-medieval. Les documentacions que facin referència al molí sobretot en relació a la documentació del fons de la parròquia de Sant Vicenç de Castell de l'Areny, bàsicament anotacions en relació al compliment pasqual en les que consta el molí esmentat ja al segle XVIII. El molí forma part de la propietat de la gran masia de Sant Romà de la Clusa, i degué funcionar com a masoveria d'aquesta, a més de molí fariner.

En les referències al cadastre del segle XVIII conservades a l'arxiu municipal, en les que consta l'heretat de

Sant Romà, no es fa menció explícita al molí.

A finals del segle XIX, en una relació de cases de Castell de l'Areny i els seus respectius habitants datada a 14 de gener de 1898 consta identificada el molí amb el número 107 i hi consta que hi vivien dues persones. El molí de Sant Romà consta també en els registres de matrícules industrials conservades a l'arxiu municipal de Castell de l'Areny, aquestes es conserven de manera discontinua des de 1877 fins a mitjans de segle XX. En la majoria de les referències s'indica que era un molí de represa d'una mola que funciona tres mesos o menys a l'any. En alguns registres, com el del 1882 i el de 1887, s'especifica que el molí està dedicat a la molta de sègol, ordi, civada, blat de moro, etc. Als anys vint del segle XX, en els registres d'industrials, a més del pagament com a molí fariner, també consta el pagament pel 10% de salt d'aigua, referència que apareix en tots els molins del terme que hi consten registrats. Fins als anys 50-60 del segle XX encara consta el molí en els registres industrials conservats.

Bibliografia

- AYMAMÍ, Gener (2000). "Els molins hidràulics de la riera del Margançol". L'Erol, núm. 64, primavera 2000.
- CAMPRUBÍ SENSADA, J. (1981): Castell de l'Areny, Ed. El Vilatà, Gironella.
- ROSELL, Alexis (1978). "Els noms de lloc a la Clusa". Muntanya, núm. 698, agost 1978
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- TORRES, C.A.(1905) . "Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà", p. 167, Barcelona.
- VVAA (1983). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona
- VV.AA. (1990). "Catàleg de Monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya", Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Barcelona.

